

Kvalitetsredovisning Järbo och Jäderfors förskolor 2015-2016

Organisation

Järbo Jäderfors förskola består av *sex avdelningar* utspridda på fem ställen inom en radie av ca 8 km. Detta är en tillfällig lösning då vi väntar på att få nybyggda lokaler där avdelningarna i Järbo, till slut, kommer samsas under samma tak. Den sjätte avdelningen ligger i nära anslutning till Jäderfors skola. Förskolan leds av en förskolechef.

Förskolans avdelningar är fördelade enligt nedan;

Backastugan, 18 barn i åldrarna 1-5 år.
Kotten, 14 barn i åldrarna 1-2 år.
Tuvan, 16 barn i åldrarna 1-2 år.
Paviljongen, 40 barn i åldrarna 2-5 år.
Skogsläntan, 22 barn i åldrarna 3-5 år.
Violen, 23 barn i åldrarna 3-5 år.

Förskolan har under året haft *133 barn inskrivna*.

Medarbetarna består av 27 personer, varav tre är män.
Antalet tjänster är 25,06. Av dessa tjänster är 2,31 tjänst sammanlagd resursförstärkning i tre grupper.

Antalet inskrivna barn/pedagogisk personal är 5,3. Siffran förklaras med att tre avdelningar ligger fristående från de övriga och har därmed utökad bemanning. (Om avdelningarna hade legat tillsammans hade motsvarande siffra varit 6,33 barn/pedagogisk personal). Resurspersonerna är inte inräknade i siffran.

Antal pedagoger:

16 st. förskollärare, 3 st. barnskötare och 1 st. med annan utbildning samt 7 st. obehöriga.

Personalomsättning:

Personalgruppen har haft flera långtidssjukskrivningar under året. Flera medarbetare har slutat då de fått nytt arbete. Rekryteringsarbetet är besvärligt då tillgången på utbildad personal minskar i förhållande till behovet i kommunen. Då Järbos och Jäderfors förskolor ligger ca 15-20 minuters bilfärd från centrala Sandviken, är det svårare att få behörig personal, då många tycker det är lång resväg.

Förskolan har tillgång till en *vikarieorganisation*, vilken bokar vikarier till verksamheten. Beställningar av vikariebehov utförs av utsedda pedagoger i verksamheten. Under året har anställts fast placerade vikarier på enheten. Dessa används i första hand till planerad frånvaro, såsom semester och fortbildning.

Förskolan har tillgång till *specialpedagog, talpedagog och lekarbetspedagog*. Vid behov finns även tillgång till *skolpsykolog*. Specialpedagogen är alltid med vid förskolans barnkonferenser samt finns för handledning i vardagsarbetet.

Öppettiderna vid enheten i Järbo är kl. 6.00-18.00. I Jäderfors har vi öppet 6.30-18.30.

Lokalerna är i varierande skick. Flera avdelningar är mycket trånga och andra avdelningar är i behov av upprustning. Ett arbetslag befinner sig i en tillfällig hyrd paviljong, där motsvarande två avdelningar befinner sig. Paviljongen är den bäst utformade lokalen för förskoleverksamhet i området. Arbete pågår med planering för uppbyggnad av en ny och bra förskola i Järbo. Första etappen blir klart under sommaren 2016 och till hösten flyttar fyra avdelningar in där.

Förskolelokalerna i Jäderfors består av en drygt 24 år gammal tillfällig baracklösning. Där är trångt och det finns inte de utrymmen som krävs för att bedriva en modern utbildning i förskolan.

Utomhusmiljön är däremot riktigt bra, i Järbo, med god tillgång till skog och grönområden. Där förläggs undervisningen så ofta det är lämpligt. Vi har även tillgång till idrottsplats och skolornas gymnastiksal. I Järbo förskolas närhet finns kommunalsbiblioteket. Jäderfors förskola tar sig dit med buss. Kommunala färdmedel till tätorten Sandviken finns, men tiderna passar inte alltid vår verksamhet.

Utomhusmiljön i Jäderfors är svårhanterad då förskolegården ligger på samma yta som skolans gård, vilken är mycket stor och har en mängd gömda ytor som gör det svårt att ha en överblick på barngruppen vid utevistelse.

Förskolans upptagningsområde består av hyresrättshushåll, egnahemshushåll samt bondgårdar.

Förskolans sex *pedagogiska utvecklingsdagar* har använts till:

- planering, uppföljning och utvärdering av verksamheten
- arbete med likabehandlingsplanen
- fortbildning i stresshantering samt
- arbetsmiljöarbete.

Årets fortbildningsinsatser har handlat om Barn med NeuroPsykiatriska Funktionsnedsättningar, NTA ljud (Natur och Teknik åt Alla), kommungemensam lekföreläsning, förskolans lärplattätverk, AKK (Alternativ Kompletterande Kommunikation), en personalföreläsning om stresshantering samt pedagogiska caféer i samregi med fyra andra förskolor i kommunen (temat vid caféerna utgick från Sonja Sheridans bok "Att undervisa barn i förskolan").

Två medarbetare har utbildats till Lokala Lärarutbildare och en medarbetare har studerat vid Förskolelyftet.

Arbetslagen har fått *handledning* av förskolans specialpedagog, både gällande enskilda barn och gällande arbetssätt i undervisningen. Specialpedagogen utgör ett bollplank vid upprättande av handlingsplaner kring barn med rätt till särskilt stöd.

Förskolorna i Sandviken deltar i ett *SIS-projekt* där målsättningen är att göra undervisningen mer tillgänglig för alla barn och i synnerhet för barn med rätt till stöd i sin utveckling och sitt lärande. Detta projekt drivs i Järbo i samarbete med specialpedagogen.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enheten har en plan för det systematiska kvalitetsarbetet, den finns beskriven på två olika sätt i slutet av vår arbetsplan (bilaga 1). Utöver detta har vi en checklista som förskolechef fyller i, så att vi inte missar något vi bestämt att vi ska göra. Systematik finns även för mötesorganisationen (bilaga 2) och för kompetensutvecklingen (bilaga 3).

Ansvar och organisation

Förskolechef ansvarar för det systematiska kvalitetsarbetet. Till hjälp i arbetet är s.k. LOKare (Lokala Kvalitetsutvecklare). LOK-gruppen träffas ca var tredje vecka och arbetar med det systematiska kvalitetsarbetet kombinerat med den vardagliga undervisningen. Uppdraget för LOKarna ingår i ordinarie arbetstid.

Delaktighet och kommunikation

Arbetslagen representeras av LOKare, vilka fungerar som ett språkrör mellan förskolechef och arbetslag. LOK-mötena dokumenteras alltid och protokollen från mötena läggs alltid ut tillgängligt för alla. LOKarna ansvarar för att det systematiska kvalitetsarbetet når ut till arbetslagen samt för att möjliggöra för alla medarbetare att vara både delaktiga och ansvariga i det arbetet.

Samtliga medarbetare är delaktiga i planering, uppföljning och utvärdering arbetet. Delaktighet sker i olika mötesfora, t.ex. vid APT (arbetsplatsträff), VHT (verksamhetsträff) och PUD (pedagogiska utvecklingsdagar).

Vårdnadshavare är delaktiga i verksamheten vid olika tillfällen under året. Den dagliga kontakten är mycket viktig för att snabbt ge och få återkoppling i frågor rörande barnen. Därutöver inbjuds till föräldramöten samt utvecklingssamtal om barnet varje termin.

Föräldragruppen representeras vid föräldrarådet, som träffas varje termin. Där lyfts verksamhetsnära frågor samt likabehandlingsarbetet och resultatet från den årliga brukarenkäten.

Brukarenkäten

Vi gläds över resultatet på årets brukarenkät! På alla frågor utom en (den som handlar om kännedom om teman och arbetsområden) ligger vi antingen på kommunens medelvärde eller ett par snäpp över. Mycket roligt! När vi läser vårdnadshavarnas kommentarer så är de överlag positiva och nöjda med den utbildning deras barn får hos oss. En del avdelningar har låg svarsfrekvens, vilket vi måste ta tag i nästa år.

Lära av varandra

Samtliga arbetslag representeras i LOK-gruppen och ges därmed goda möjligheter att lära av varandra. Både goda och mindre lyckade erfarenheter ger möjlighet att lära nytt och att omvärdera gammalt.

Under året har arbetsgrupper med olika syften träffats för pedagogiska diskussioner samt för erfarenhetsutbyte från varandras undervisning. Innehållet i dessa grupper har under året varit språkarbete, natur och teknik, användande av lärplatta samt likabehandlingsarbete.

Processförbättringar

I det systematiska kvalitetsarbetet ingår att göra kartläggningar av olika slag. Dessa kartläggningar är grunden för planeringen av undervisningen i vardagen. Där ingår också att följa upp delar av arbetsplanen varje månad. Dessa uppföljningar åtföljs av skriftlig feedback från förskolechef. Feedbacken diskuteras därefter i arbetslagen och utgör en grund för fortsatt arbete med dialog kring undervisningen.

Dokumentation

Undervisningen dokumenteras kontinuerligt på olika sätt. Det sker bl.a. med fotografier, filmer och observationer. Dokumentationen utgör underlag för de diskussioner som förs i arbetslagen och som därefter utmynnar i planering och beslut om fortsatt arbete med undervisningen.

Slutsatser av kvalitetsarbetet samt framåtsyftande tankar kring utvecklingsarbetet

Att använda en grupp för att samla ihop arbetet med att systematiskt utveckla undervisningen i förskolan är ett bra arbetssätt.

Det är nu tredje året som arbetslagen gör kontinuerliga uppföljningar av arbetsplanen och under den tid som gått ses en fortsatt mycket god utveckling i att, i skrift, kunna beskriva undervisningen kopplat till styrdokument och mål. Vi fortsätter utveckla vårt beskrivande av undervisningen och vår skicklighet i att utvärdera och utveckla denna och inte barnen. Samtidigt ska varje barns förändrade kunskaper dokumenteras, vilket sker på andra sätt, t.ex. språkutveckling, som kartläggs tre gånger under året och därefter analyseras undervisningens kvalitet kopplat till barnens förändrade kunskaper.

Det syns i uppföljningarna att arbetet med skapade lärprocesser behöver utvecklas. Vi har en svårighet då de fysiska förutsättningarna i byggnaderna inte är optimala just nu. Detta kommer under de kommande åren att ges bättre förutsättningar eftersom vi flyttar in i ett nytt förskolehus, anpassat till modern förskoleverksamhet. Även vårt arbete med naturvetenskap och teknik kommer få bättre förutsättningar av samma anledning.

Vårt arbete med utomhuspedagogik som metod är mycket gott och det ska vi fortsätta att utveckla ännu mer. Utomhus finns många möjligheter att kombinera pedagogiken med bl.a. de skapande lärprocesserna.

Vi behöver även se till att sång och musik får mer plats i vår undervisning. Detta kommer vi att kunna vidareutveckla i vårt nya rörelse- och motorikrum. Rummet är så stort att vi kan samlas hela förskolan där samtidigt.

Likabehandlingsarbetet

Enhetens likabehandlingsarbete bedrivs enligt vår plan. Vi har en grupp som ansvarar för arbetet och gruppens representanter består av medarbetare från varje arbetslag.

Inför planens upprättande sker en kartläggning, i barngrupperna, under ett par veckor i början av höstterminen. Därefter samlas gruppen för att identifiera våra förebyggande och våra främjande mål för läsåret. Alla barngrupper finns representerade i planens olika mål, dock arbetar inte varje barngrupp med vartenda mål. Alla arbetslag vet vilket/vilka mål som är just deras.

Planen följs upp i december samt utvärderas i sin helhet i maj.

Kunskapsnämndens mål 2015 under perspektivet MEDBORGARE

- Kunskapsförvaltningens verksamheter lägger grunden för fortsatt utbildning och arbetsliv, demokratiskt samhällsliv och personlig utveckling.
- Alla barn/elever upplever att de pedagogiska verksamheterna är stimulerande, trygga och lärorika.
- Barns och elevers inflytande över arbetsformer och innehåll i undervisningen förstärks, liksom deras formella inflytande.
- Alla barn och elever har likvärdiga möjligheter att pröva och utveckla förmågor, kunskaper och intressen utan att begränsas av diskriminerande strukturer.

Normer och värden

Mål 15/16

I Järbo och Jäderfors förskolor utformas verksamheten så att barnen

- kan välja aktiviteter utifrån sina egna intressen,
- stimuleras till samspel och interaktion,
- inte riskerar diskriminering eller kränkning.

Resultat

- Barnen väljer lek och aktivitet utifrån egna intressen.
- Valkort används som metod för barn som har svårt att välja.
- Barnen stimuleras och utvecklas i sin förmåga till samspel och interaktion genom att de använder sina förvärvade kunskaper om hur man löser konflikter och är en bra kompis.
- Sociala färdigheter såsom turtagning, empati och konfliktlösning sker i de olika aktiviteterna under dagen.
- Vi ser att några barn använder sig av tidigare erfarenheter för att lösa sina och sina kompisars konflikter. De äldre visar oftast de yngre.
- Barnen har börjat upptäcka att de kan ha nytta av varandra och samspelar för att lösa ”kluringar”.
- Barn utesluts inte i lika hög grad ur lekar jämfört med höstterminens intervjuer.
Alla barn svarar att de kan få hjälp av en vuxen när de behöver det.

På föräldraenkäten (högsta värde är 4,0) fick vi följande resultat på frågor som rör kränkande behandling och diskriminering: **3,7**

Bedömning

Det framgår ej i vilken grad målet uppfyllts

- Målet uppfyllt till viss del
- Målet uppfyllt i ganska hög grad
- Målet uppfyllt i hög grad
- **Målet uppfyllt i mycket hög grad**
- Målet helt uppfyllt

Analys

Vi ger barnen tillgång till material utifrån barnens lek, idéer och önskemål för att kunna bygga och utveckla olika lekar och lekmiljöer. Vi bygger upp våra teman utifrån barnens intressen. Vi bestämmer tillsammans med barnen vilka trivselregler vi ska ha för att kunna vara en bra kompis och veta hur vi ska göra för att alla ska trivas, ha roligt och vilja komma till förskolan. Genom att barnen själva är med att skapa sina egna trivselregler, blir det enklare för oss att påminna

dem om det. Vi relaterar och kopplar flera ggr varje dag till våra trivselregler i den dagliga undervisningen.

Enligt barnintervjuerna som är gjorda i september framkom det att barn inte alltid får vara med och leka. Vi har tagit tag i detta och observerar mycket kring dessa barn, vi är nära i leken för att fånga upp vad som sägs. Vi lägger in samarbetsövningar i olika konstellationer för att medvetet få in dessa barn i gruppen. Vid intervjufrågor under våren säger barnen att de får vara med.

Vi arbetar med att få in ett lugn i grupperna. Några avdelningar började med att introducera valkort på en samling. Vi har knäppt kort på alla rum på avdelningen och plastat in. Utifrån dessa kort väljer barnen vilken aktivitet de vill vara i.

Vi pratar om vikten av att stanna kvar i en aktivitet eller ett rum i taget. Barnen tar sitt eget kort och sätter upp på valfritt rum på avdelningen, barnet talar om vad den hade tänkt leka med i detta rum. Barnen har kommit överens om att det räcker med att vara 4 st i de olika rummen. Om det blir fullt i ett rum så kan man sätta sig på "kö" och göra något annat under tiden. Genom att göra detta har vi märkt att det blir lugnare på avdelningen. Barnen stannar kvar längre i en lek/aktivitet. Nu på slutet har vi inte använt valkorterna utan barnen delar upp sig själva.

Vi introducerar och leker mycket regellekar. Detta har lett till att de äldre barnen kan leka dessa lekar själva. Vi vuxna behöver inte vara med alla gånger men är med när vi kan och behövs. De yngre barnen behöver hjälp av en vuxen för att delta i dessa lekar. Vid konflikter har pedagogerna på några avdelningar spelat forumteater för barnen där de har fått hjälpa de vuxna att lösa konflikterna. Barnen kopplar till sitt eget handlande och använder lösningar som de hört tidigare från oss vuxna och från våra trivselregler.

Vi delar upp gruppen i flera mindre grupper för att det ska finnas utrymme för egna val i en lugnare miljö. På några avdelningar har vi fått personalförstärkning för att kunna ge bästa förutsättningar till en trygg lek miljö för alla barn. Vi anpassar kontinuerligt miljö/material efter barns intressen och lekar. Vi använder oss mycket av gruppstärkande aktiviteter för att barnen ska stimuleras till samspel och interaktion. De får prova på samarbetsövningar där alla behövs för att genomföra övningen.

Resultatet som vi fick från barnen i intervjuerna har gjort oss mera observanta på det som barnen upplever som problemområden och anpassar vår undervisning efter det. Vårt förhållningssätt som pedagoger är att vi lyssnar på barnens lekförslag och intressen och stöttar de som inte har någonting att göra. Vi visar nyfikenhet för deras lekar och deltar om barnen bjuder in oss eller när vi ser att det behövs.

Slutsatser av analysen

Att bygga undervisningen på barnens intresse är framgångsrikt eftersom barnen tycker att det är roligt och när man har roligt lär man sig. Barnen (speciellt de äldre) anammar våra trivselsregler. Konflikter uppstår men kan oftast lösas på verbal väg. Vi fortsätter att koppla vardagshändelser både positiva och problematiska till våra trivselregler.

Diskrimineringsmålet är något vi alltid kommer att jobba med, då det hela tiden uppstår nya situationer. Vi sätter in resurser när vi ser att det behövs och på så sätt är det ett ständigt pågående arbete.

Att erbjuda många olika aktiviteter och ge många valmöjligheter för barnen gör att de sällan har tråkigt, det finns alltid något att göra. Om det skulle bli tråkigt en stund, så skapas tid för eftertanke, bra det med!

Utveckling och lärande

Mål 15/16

- I Järbo och Jäderfors förskolor utformas verksamheten så att barnen gynnas i sin utveckling inom områdena språk, matematik, natur och teknik, IKT samt socialt.

Resultat

- Alla avdelningar har gjort språkkartläggningar för att ta reda på var barnen är i sin språkutveckling. Samtliga barn har utvecklats i sitt språk.
- För att ta reda på barnens kunnande så har olika kartläggningsmetoder använts bl.a. intervjuer före och efter ett tema.

På föräldraenkäten (högsta värde är 4,0) fick vi följande resultat på frågorna:

- På förskolan utvecklar mitt barn sin förmåga att använda matematik: **3,5**
- Mitt barn utvecklar sitt språk i förskolan: **3,7**
- På förskolan utvecklar mitt barn sin förmåga att kommunicera med andra: **3,8**
- På förskolan utvecklar mitt barn sin förmåga att förstå naturvetenskapliga fenomen: **3,6**

Bedömning

- Det framgår ej i vilken grad målet uppfyllts
- Målet uppfyllt till viss del
- Målet uppfyllt i ganska hög grad
- Målet uppfyllt i hög grad
- **Målet uppfyllt i mycket hög grad**
- Målet helt uppfyllt

Analys

Utifrån språk kartläggningar framkommer det var barngrupperna befinner sig på för nivå i sin språkutveckling samt vilka barn som har svårigheter med sitt språk.

En metod för att utveckla barnens språkutveckling är att alla avdelningar har använt sig av Språktåget på olika sätt varje dag. Avdelningarna använder sig av sånger, ramsor, mungympa, flanosagor och sagoläsning.

Vi har även förstärkt språket i vardagen till de barn som inte har det verbala språket genom AKK (bild och tecken).

Även i barnens lek under året har vi pedagoger aktivt deltagit för att kunna observera samt lyssnat in barnens sätt att kommunicera med varandra.

Genom att vara delaktig som pedagog i allt med barnen som till exempel matsituationen, på och avklädning, blöjbyten mm. har vi haft möjligheter att sätta vi ord på allt vi gör. Därmed ge barnen ett utökat ordförråd. Detta ser vi tydligast att vi gör på yngrebarnsavdelningarna, där flera av barnen inte har kommit så långt i språket.

Inom matematik har vi tex spelat spel, räknat barnen i samlingen varje dag (även på olika språk), pratat om dagar/månader/årstider, sjungit och ramsat, byggt pärlplattemönster, delat frukt i fjärdedelar/halvor osv. Vi har medvetet använt matematikord i våra dagliga samtal med barnen.

Vi har arbetat med olika begrepp som på, under, över, bredvid, bakom och framför. Genom uppdragskort har barnen t.ex. fått öva att ställa sig bakom ett träd,

sätta sig under något, hitta en stor sten eller en liten sten. De har fått sorterat material på olika sätt t.ex. naturmaterial eller leksaker i färghögar. De har även fått leta korta och långa pinnar och sedan sorterat pinnarna i storleksordning.

De har utvecklats i att lyssna in instruktioner och har genom dessa övningar fått större förståelse för många matematiska begrepp. När vi arbetar med olika begrepp har vi ställt frågor som t.ex. Vet ni vad den här heter? Hur ser denna form ut? Hur många hörn har denna form? Hur många djur är det på tavlan? Om jag tar bort detta djur hur många är det då kvar?. Vi ser att de flesta av barnen visar intresse och är positiva till att arbeta med matematik på olika sätt. Även vårdnadshavarna har berättat på utvecklingssamtalen att barnen pratat om olika former eller andra övningar vi gjort hemma.

Inom NTA har avdelningarna arbetat med ljud och vatten på olika sätt. Experiment har gjorts där vi t.ex. tillverkat olika instrument t.ex maracas och gitarrer. Barnen har provat på ljudövningar där man ska lyssna på något ljud och gissa vad det är, tex. riva ett papper, hålla upp vatten, vässa en penna m.m.

Syftet med dessa övningar och experiment har varit att barnen skulle få upp intresset för vad ljud var och hur man kunde arbeta med ljud på olika sätt. Att det är viktigt att använda hörseln och vara uppmärksam och att det går att tillverka ljud som låter på olika sätt.

Vi har även experimenterat med vattnets olika former som is, ånga, snö. De flesta av barnen har deltagit aktivt och varit intresserade av experimenten. De äldre barnen har haft mer intresse av att reflektera och resonera, medan de yngre barnen helst arbetat aktivt. Utifrån detta har vi utvecklat vårt arbetssätt utifrån barnens behov inom NTA.

Ett exempel på vardagsteknik från en avdelning där barnen gick in i snickarrummet utan en tanke på vad de skulle göra där inne och hur det skulle gå till. För att ändra detta bestämde sig pedagogerna att barnen skulle göra en ritning av vad de skulle konstruera inne i snickarrummet. Barnen började nu göra ritningar och tillverka efter detta. Kreativiteten ökade och många nya alster skapades. Barnen lärde sig använda hammare, såg och spik på ett säkert sätt.

IKT arbetet har utvecklats på samtliga avdelningar bl.a genom att vi har blivit inspirerad i olika nätverksgrupper. Vi pedagoger har blivit mer trygga med lärplattan och hur vi ska använda den i verksamheten.

Vi har introducerat QR koder i barngrupperna som använts i verksamheten ,tex sångsamling, uppdrag m.m.

Vi har använt oss av olika språkstimulerande appar, som vissa har blivit rekommenderade av logoped. Även appar som stimulerar barn med annat modersmål än svenska.

Vi har använt oss av Quiver appen, där barnens teckningar blev i 3D format och blev ”levande”.

Slutsatser av analysen

Alla använder sig alla av samma språkkartläggningar samt arbetsmaterialet Språktåget. Detta gör att vi får ett enhetligt resultat.

Under året har arbetsgrupper med olika syften träffats för pedagogiska diskussioner samt för erfarenhetsutbyte från varandras undervisning. Innehållet i dessa grupper har under året varit språkarbete, natur och teknik, användande av

lärplatta samt likabehandlingsarbete. Genom att träffas i dessa grupper har verksamheten getts många utvecklingsmöjligheter.

Vi har under detta år verkligen insett vikten av att göra kartläggningar av verksamheten. Tidigare tog vi inte reda på vilka kunskaper som barnen hade innan vi startade upp ett projekt/teman. Vi hade tidigare inget att mäta med när vi var klara med projekt/teman. Det har vi nu genom alla kartläggningar.

Vi tar med oss funderingarna om vilka kartläggningar som är viktiga för oss pedagoger för att kunna mäta lärprocessen hos barnen i verksamheten, samt att vi är på rätt väg.

Barns inflytande

Mål 15/16

I Järbo och Jäderfors förskolor utformas verksamheten så att barnen

- ges utrymme till olika former av samarbete och demokratiska beslut,
- har möjligheter att välja aktiviteter under dagens lopp, både inomhus och utomhus.

Resultat

- Vuxna tar vara på barns intressen genom att välja temaområden utifrån dessa.
- Barn väljer aktiviteter både inomhus och utomhus, året runt.
- Barnen gör sin röst hörd och uttrycker åsikter.
- Barnen väljer självständigt aktiviteter..
- De äldre barnen har barnmöte flera gånger varje månad, ibland i storgrupp, ibland i mindre grupper, ibland spontant, ibland planerat.
- Barn kan påverka inköp av pedagogiskt material.

Bedömning

- Det framgår ej i vilken grad målet uppfyllts
- Målet uppfyllt till viss del
- Målet uppfyllt i ganska hög grad
- **Målet uppfyllt i hög grad**
- Målet uppfyllt i mycket hög grad
- Målet helt uppfyllt

Analys

Vuxna föregår med gott exempel när det gäller gemensamt material och egna handlingar, vi pratar med barnen om sakers värde och att saker går sönder om man kastar dem. Tillsammans med barnen hjälps vi åt att städa ihop det vi har lekt med. Vi har lådor och hyllor uppmärkta så att barnen lätt ska veta var saker ska stå. Vi utvecklar lekmiljöerna efter barnens intresse och förmågor. Vi har genom observationer och tillsammans med barnen anpassat miljön, så att alla ska kunna ha samma möjligheter och göra sina egna val under dagen.

I observationer ser vi att de äldre barnen ofta valde lekar som de själva valt utifrån intressen. De äldre väljer oftast att ha en kamrat vid sin sida i sina lekar. I leken har de ett samspel med varandra hur en lek skulle lekas. När man frågade de äldre barnen om de får bestämma över sin lek svar de att de får bestämma själva, vad de ska leka och vart de ska befinna sig på gården. När vi går ut på gården så lyssnar vi vuxna på vad barnen har för förslag till lekaktiviteter och ser till att det

genomförs. Vi har även övat barnen i de demokratiska grundprinciperna genom att prata om mitt, ditt och vårt.

Barnråd har vi haft där vi samtalat om kompisregler, val av aktiviteter, intressen eller sagor och olika utflyktsmål. Vi har haft diskussioner, röstat på olika alternativ och tagit majoritetsbeslut. Vi har även pratat om vad som är tillåtet i utomhusmiljön. Vi har diskuterat igenom händelser och barnen har fått fundera ut lösningar. De har vid flera tillfällen blivit tillfrågade om vilket material de tycker vi ska ha mer av på förskolan och vi har sedan gjort nya inköp utifrån deras intressen. De äldre barnen har även varit med och tittat i inköpskataloger. Verksamheten är planerad så att alla barn vid många tillfällen under dagen kan välja själva vad de vill göra, både inomhus och utomhus. Vi har varit närvarande vuxna som funnits med i barnens vardag, för att ge barnen trygghet.

Då vi har mycket lek och mycket material tillgängligt på våra avdelningar så har barnen fått möjlighet att ha inflytande på sina aktiviteter under dagen. Vi har jobbat med att barnen ska få en förståelse för demokratiska processer: där de tränat på att framföra och argumentera för sina åsikter, ta del av andras, reflektera, ta ställning till olika dilemman, kompromissa och respektera gemensamma beslut. Detta gör vi i alla situationer, då det är många människor som ska trivas, utvecklas och må bra hos oss. Vi har hört att barnen använder sig av dessa processer när de ska välja aktivitet och vill ha med sina kamrater på sin lek.

Slutsatser av analysen

När vi observerar och samtalar med barnen ser vi att de flesta av barnen i vår förskola är nöjda med sin dag i förskolan och att de får göra aktiviteter de gillar och att vi vuxna visar intresse och lyhördhet för deras åsikter.

Att utarbeta trivselregler i barngrupperna är ett gott fundament att bygga möjlighet för barns inflytande i undervisningen.

Förskola och hem

Mål 15/16

I Järbo och Jäderfors förskolor

- finns väl fungerande rutiner för inskolning,
- finns väl fungerande rutiner för utvecklingssamtal,
- får vårdnadshavarna information om verksamheten i stort.

Resultat

- Det finns tydliga blanketter och rutiner för både inskolning och utvecklingssamtal
- Alla vårdnadshavarna blir erbjudna att komma på utvecklingssamtal. Samtalet skrivs ut så båda vårdnadshavarna kan ta del av innehållet om de inte närvarat.
- Vi informerar om verksamheten genom att skriva på whiteboardtavlan varje dag, genom att vi sätter upp bildokumentationer, på föräldramötet samt genom infobrev i hallen.
- De flesta föräldrar är nöjda med första kontakten med förskolan och inskolningssamtalet, enligt intervjufrågor.
- Föräldrar upplever att det är svårt att fylla i inskolningsfrågorna som de ska ha med sig till utvecklingssamtalet. Oftast gör vi detta tillsammans.

På föräldraenkäten (högsta värde är 4,0) fick vi följande resultat på frågeställningar kopplade till målområdet:

- Jag anser att inskolningen varit bra: **3,7**
- Jag får tillräcklig information om förskolans verksamhet: **3,3**
- Det senaste utvecklingssamtalet gav bra information om mitt barns utveckling och lärande: **3,8**

Bedömning

- Det framgår ej i vilken grad målet uppfyllts
- Målet uppfyllt till viss del
- Målet uppfyllt i ganska hög grad
- Målet uppfyllt i hög grad
- **Målet uppfyllt i mycket hög grad**
- Målet helt uppfyllt

Analys

En avdelning genomför sin inskolning genom att alla vuxna har lika stor del i inskolningarna.

Föräldrar som har barn sen tidigare i verksamheten ser detta som en stor fördel då barnen själva får ty sig till den vuxen de vill. Det ger också en mindre sårbarhet om en vuxen skulle bli sjuk under inskolningsperioden. Vid behov kan inskolningen förlängas om barnet behöver det.

Vi genomför uppföljningssamtal några veckor efter inskolningen med samtliga familjer, dessa genomfördes i november. Föräldrar är nöjda med informationen de får och känner sig trygga med att lämna barnen. De ser att deras barn trivs. En förälder påpekar dock att det inte känns lika tryggt att lämna barnen när det är många vikarier i verksamheten. Ett föräldrapar önskade två veckors inskolning vilket de också fick.

Det finns föräldrar som önskar att det finns utsedd ansvarspedagog som kliver fram mer och är tydligare med inskolning och tider. Vi behöver bli tydligare vid inskolningssamtalet om vad som gäller under inskolningen: t.ex. namnge en ansvarspedagog eller vara tydlig med att alla pedagoger har samma ansvar för barnen.

Utvecklingssamtal har genomförts med alla föräldrar två gånger under året. Vi har tillsammans med inbjudan och frågeställningar skickat med en verksamhetsberättelse för terminen så att de kan vara förberedda inför samtalet. I texten beskrivs hur varje barn tagit del av undervisningen. På själva samtalet utgår vi sedan från det underlaget och berättar om deras barn.

Vi firade lucia med ett uppträdande för alla barns familjer och på vårterminen bjöd vi in till utställning och filmvisning av vårt tema.

Slutsatser av analysen

Vi tycker att det är svårt att nå fram till föräldrar med den information vi ger ut. Föräldrarna läser inte heller det som läggs ut på edWise.

Få föräldrar svarar på de frågor vi skickar ut i förväg till uppföljningssamtal och utvecklingssamtal.

Föräldrafika är uppskattat då det fanns tid till samtal både mellan oss och vårdnadshavarna samt dem emellan. Vi anser att på det sätt vi lagt upp utvecklingssamtalen ger vårdnadshavarna en god inblick i både verksamhet och sitt eget barns lärande och utveckling.

Samverkan med förskoleklass, skola och fritidshem

Mål 15/16

- I Järbo och Jäderfors förskolor fungerar överkolningen till förskoleklassen, vid Gullhedskolan, enligt kommunens plan för övergångar.

Resultat

- Vecka 42: information lämnas om barn som behöver anpassningar i skolan.
- Vecka 12: meddelar antal barn som behöver anpassningar i förskoleklassen
- Vecka 17: överlämningsmöte kring barn i behov av stöd
- Vecka 19 och 20: överlämningsmöten kring övriga barn
- Vecka 19: förskollärare från förskoleklassen besöker avdelningarna
- Vecka 21 och 22: överkolningsträffar

- Alla barnkonferenser samt avslutningssamtal var gjorda i tid som anges i planen.
- Vid två tillfällen under året har skolans och förskolans verksamheter träffats och berättat om hur vi jobbar med språk, matematik, naturvetenskap, tillgänglig utbildning.

Bedömning

- Det framgår ej i vilken grad målet uppfyllts
- Målet uppfyllt till viss del
- Målet uppfyllt i ganska hög grad
- Målet uppfyllt i hög grad
- Målet uppfyllt i mycket hög grad
- **Målet helt uppfyllt**

Analys

Samarbetet i år har varit mycket bättre och samtalsklimatet mycket gott. Pedagogerna från förskoleklassen har gjort besök i förskolan inför första överkolningstillfället. Detta är en mycket bra insats för att bygga nya relationer.

För att förbättra skolans och förskolans kunskaper om varandras verksamheter har vi av Skolinspektionen ålagts att förbättra våra rutiner. Vid träffen på skolan kändes det som de inte var förberedda på vad de skulle prata om. Vid träffen på förskolan var endast förskoleklass och fritidshem representerat, inte någon lärare eller rektor, inte heller personal från Jäderfors skola.

Uppföljning, utvärdering och utveckling

Mål 15/16

I Järbo och Jäderfors förskolor

- används flera fungerande metoder för uppföljning och utvärdering,
- används dokumentationer av verksamheten till stöd för att påverka undervisningens innehåll och arbetsätt,
- finns information om det enskilda barnet och verksamheten i stort, baserat på verksamhetens dokumentation.

Resultat

- Flera arbetslag har arbetslagsreflektion och avdelningsmöten som utvecklar arbetssättet mycket samt ger samsyn och god struktur.
- Vi har en bra uppföljningsmall som fungerar.
- Det finns bilder, anteckningar/observationer/dokumentationer som styrker enskilda barnens och verksamhetens utveckling, t.ex. till utvecklingssamtalen..
- Vi har fotoramar som visar verksamheten i stort.
- Vi känner till och använder oss av språkkartläggningar, barnintervjuer, brukarenkäter, lotusdiagram, bilddokumentation, observationer, gemensam och enskild reflektion om det vi observerat och dokumenterat, månatliga uppföljningar av AP.
- Uppföljningarna varje månad ger de flesta arbetslag god insikt i sitt dagliga arbete. De ger möjlighet att utveckla verksamhetens innehåll. I de pedagogiska dokumentationerna ser vi verksamhetens och barnens individuella utveckling. Via LOK och arbetsgrupperna får vi insikt i varandras arbete och på så sätt drar vi nytta av varandra.
- Verksamhetsuppföljningar med feedback har inte varit till stöd för ett arbetslag då tid att diskutera och reflektera kring feedbacken inte funnits.

På föräldraenkäten (högsta värde är 4,0) fick vi följande resultat på frågeställningar kopplade till målområdet:

- Jag får tillräcklig information om förskolans verksamhet: **3,3**
- Det senaste utvecklingssamtalet gav bra information om mitt barns utveckling och lärande: **3,8**
- Jag känner till vilka teman och arbetsområden förskolan arbetar med: **2,7**

Bedömning

- Det framgår ej i vilken grad målet uppfyllts
- Målet uppfyllt till viss del
- Målet uppfyllt i ganska hög grad
- **Målet uppfyllt i hög grad**
- Målet uppfyllt i mycket hög grad
- Målet helt uppfyllt

Analys

Vi dokumenterar verksamheten med både bilder och text. En verksamhetspärm finns med bilder och text utifrån arbetsplanens mål. Vi använder den på våra utvecklingssamtal.

Vi utvärderar verksamheten i månatliga uppföljningar.

Vi gör språkkartläggning och matematikkartläggning.

Vi har dialog om våra utvecklingssamtal i varje arbetslag.

Tid till att göra dokumentationen pedagogisk har inte hunnits med en några av arbetslagen.

Tid till att gå igenom förskolechefs feedback för att reflektera vidare har inte hunnits med i flera arbetslag.

Vi dokumenterar främst på gemensam reflektionstid där vi lyfter fram det vi har sett under veckan som har gått och bygger vidare på barnens funderingar. Bilder sätts även upp på väggen så att barnen kan se vad de gör. När nya bilder kommer upp på väggen diskuterar barnen med varandra vad de har varit med om. Vi visar även dokumentationer på barnens lärande vid utvecklingssamtal med föräldrarna. Ett arbetslag beskriver hur de kom fram till system för att få till kontinuerliga reflektioner varje vecka. Dessa reflektioner, samt verksamhetsmötena, har haft en mycket stor betydelse för hur arbetet kunnat följas upp och förbättras.

För våra temaarbeten finns en tydlig struktur, där man kan se en tydlig utveckling, såsom nulägesbeskrivning, undervisningssätt, analys och resultat.

Slutsatser av analysen

Vi har ett system för dokumentation och utvärdering, men vi behöver få till logistiken bättre. Under nästa år då vi kommer befinna oss i samma hus med fyra avdelningar samlade vilket kommer underlätta för att frigöra tid för arbetslagens reflektioner.

Genom att följa vårt system för kvalitetsarbetet har vi sett verksamhetens och barnens utveckling. Genom att använda lotusdiagram har vi fått överblick över verksamhetens innehåll och fortskridande.

Förskolechefens ansvar

Mål 15/16

I Järbo och Jäderfors förskolor

- är förskolechefen den pedagogiska ledaren, i möten, i samtal och i vardagsarbetet,
- ser förskolechefen till att enhetens mål och sätt att arbeta presenteras för vårdnadshavarna,
- leder förskolechefen det systematiska kvalitetsarbetet på ett fungerande sätt.

Resultat

- 95 % av medarbetarna anser att förskolechefen är den pedagogiska ledaren.
- Samtliga föräldrar, som deltagit, har fått den information de har rätt till vid föräldramöten och föräldraråd.
- Samtliga medarbetare har informerat vårdnadshavarna om deras barns utveckling och lärande kopplat till den undervisning som bedrivits.
- Samtliga medarbetare har, vid de terminsvisa utvecklingssamtalen, informerat vårdnadshavarna om verksamheten i stort.
- Därutöver får vårdnadshavarna information vid de dagliga lämningarna och hämtningarna.
- Förskolechefen leder det systematiska kvalitetsarbetet enligt enhetens noggrant utarbetade system med månadsvisa uppföljningar av olika delar av utbildningen.

Bedömning

- Det framgår ej i vilken grad målet uppfyllts
- Målet uppfyllt till viss del
- Målet uppfyllt i ganska hög grad
- Målet uppfyllt i hög grad
- **Målet uppfyllt i mycket hög grad**
- Målet helt uppfyllt

Analys

Två enkätundersökningar har medarbetarna fyllt i under året. Enkäten ställer de frågor som behövs utifrån målformuleringarna.

Enkäten visar att nästan alla medarbetare, vid årets slut anser att förskolechefen är den pedagogiska ledaren med mycket höga förväntningar på vad som ska uppnås.

Detta år har ett mycket noggrant system för det systematiska kvalitetsarbetet utarbetats. Eftersom det är ett alldeles nytt sätt att arbeta har det ibland upplevts som mycket omfattande. Men det ses även som ett sätt att samla ihop information att dels använda under året, dels ett sätt att samla information för att kunna bedöma barns förändrade kunnande koppla till den undervisning som bedrivits.

Slutsatser av analysen

Till nästa år kommer systemet för kvalitetsarbetet att förenklas med utgångspunkt från de erfarenheter vi har från detta läsår.

Kunskapsnämndens mål 2015 under perspektivet MEDARBETARE

Medarbetarna har en stimulerande och hälsosam arbetssituation.

Medarbetarna har kompetens för att stödja alla barn och elever så att de når kunskapskraven.

Mål 15/16

Medarbetarna har

- en stimulerande och hälsosam arbetssituation,
- kompetens för att stödja alla barn och elever så att de når de kommande kunskapskraven.

Resultat

- 92 % av medarbetarna anser sig ha en hälsosam arbetssituation.
- 95 % av medarbetare uttrycker att de har tillräcklig eller mycket hög kompetens att möta stödja barnen i deras utveckling och lärande. centralt.

Bedömning

- Det framgår ej i vilken grad målet uppfyllts
- Målet uppfyllt till viss del
- Målet uppfyllt i ganska hög grad
- Målet uppfyllt i hög grad
- **Målet uppfyllt i mycket hög grad**
- Målet helt uppfyllt

Analys

Två enkätundersökningar har medarbetarna fyllt i under året. Enkäten ställer de frågor som behövs utifrån målformuleringarna.

Ibland blir arbetsbelastningen ganska hög och då gäller det att samtala med varandra. Denna dialog är ett framgångskoncept. Ibland bestämmer vi att en arbetsuppgift får ta lite längre tid än planerat. Det viktiga är att vi håller oss friska. I samband med de terminsvisa skydds ronderna genomför även en minienkät, där medarbetarna svarar på hur de tycker att det fungerar i arbetet just nu. Detta ger en möjlighet för förskolechef att snabbt fånga upp om ett arbetslag behöver extra stöd.

Förskolechef har under vårterminen genomfört månadsvisa samtal där medarbetare har haft möjlighet att lyfta angelägna frågor med förskolechef.

Vi anser oss ha hög kompetens i att stödja barn som har behov av det. Vi har en säkerhet i att kunna konsultera både specialpedagog och talpedagog, om vi anser att vi behöver.

Vi inte många handlingsplaner för barn att arbeta efter och endast ett fåtal där talpedagogen behöver konsulteras.

Varje termin genomförs barnkonferenser med specialpedagogen, för att ha kontinuerliga samtal kring de barn som behöver stöd. Däremellan besöker specialpedagogen verksamheten i vardagen. Specialpedagogen deltar även i samtal med vårdnadshavare om behov finns för det. Detta är ett viktigt stöd för medarbetarna.

Slutsatser av analysen

Vi fortsätter med månadssamtal och minienkäter.

Vi skriver alltid tillbud då det kunde hänt en allvarligare olycka, både när det gäller barn och vuxna.

Kunskapsnämndens mål 2015 under perspektivet HÅLLBAR SAMHÄLLSUTVECKLING

I Sandvikens förskolor och skolor får alla barn och elever kunskap och stöd för en hälsosam livsstil och för att bidra till ett ekologiskt hållbart samhälle.

Mål 15/16

I Järbo och Jäderfors förskolor utformas undervisningen så att barnen

- ges möjlighet att erövra kunskaper om natur och miljö,
- får möjlighet att uppleva aktiviteter som bidrar till hållbarhet och hälsa.

Resultat

- Barnen har större förståelse för kretslopp och att värna om natur och miljö.
- Barnen har ökade kunskaper om hur man sorterar skräp och varför det är viktigt.
- Barnen erbjuds varierade aktiviteter som utvecklar motorik och hälsa.
- De flesta barn har utvecklat sin motorik.
- Föräldrar väljer om hur barnen ska sova, ute eller inne.

På föräldraenkäten (högsta värde är 4,0) fick vi följande resultat:

- På förskolan lär mitt barn sig varför det är viktigt att ta hänsyn till miljön: **3,4**
- Mitt barn får tillräckliga möjligheter att röra på sig i förskolan: **3,7**
- Mitt barn utvecklar sin motorik i förskolan: **3,8**

Bedömning

- Det framgår ej i vilken grad målet uppfyllts
- Målet uppfyllt till viss del
- Målet uppfyllt i ganska hög grad
- **Målet uppfyllt i hög grad**
- Målet uppfyllt i mycket hög grad
- Målet helt uppfyllt

Analys

Vi försöker få barnen att tänka på kretsloppet i naturen och att vi ska vara rädda om miljö och har bl.a. planterat kärnor från frukt vi ätit. Vi har även planterat olika blomfröer. Det har samtalats en del om vattnets kretslopp och att faktiskt dinosaurierna druckit samma vatten som vi. En avdelning hade förmånen att ha Sara Wennerqvist (förälder) på besök en förmiddag och pratade med henne om vilka djur som finns i skogen, hur deras päls ser ut, vad de äter, hur ser tänderna ut – skillnad mellan köttätare och gräsätare, hur bajset ser ut, hur det ser ut i marken där de gått (fotavtryck) etc.

Vi har varit miljöhjältar och har vid flera tillfällen plockat skräp i vår närmiljö. Vi pratar med barnen om att man ska vara rädd om naturen. Vi är förebilder och visar och berättar för barnen hur man gör i och med närmiljön. Barnen i gruppen har visat stort intresse för detta och samlar nu skräp på eget initiativ under promenader.

En avdelning har använt sig av Sopsorteringsspelet på lärplattan. Några avdelningar har besökt återvinningscentralen och övat sig på att sortera sitt eget

skräp. Genom att titta på miljöhjältarna ”Barr och Pinne” så har de fått förståelse för varför det är viktigt att skräpet hamnar rätt och fått kunskap om hur skräpet kan återvinnas till nya saker.

Vi har mycket utomhusverksamhet och barnen få stora möjligheter till rörelse varje dag. Vi har rörelse både på gården, i kuperad terräng i skogen, samt genom olika danslekar eller i gymnastiksalen. Vi provar på olika lekar och bygger olika motorikbanor. De äldsta har fått prova på skridskoåkning och skidåkning under vinterhalvåret och övriga har vistats varje dag i pulkabackarna. Vi har även besökt lekparkar, bibliotek och fotbollsplanen. Vi saknade att få gå till skogen under tiden då vargen härjade i byn.

Vi använder gärna återvinningsmaterial när vi skapar. Vi pratar med barnen om att inte slösa på papper, att man kan rita mycket på ett papper. Om man klipper tar man ett använt papper eller kataloger. Man tar lagom med papper när man tvättar händerna. Vad är lagom? Vi går in och visar.

Vi är ute minst en gång om dagen, då vi anser att det är viktigt. Några avdelningar äter utomhus under de delar av året som tillåter detta, vilket vi upplever ger en positiv matsituation.

Slutsatser av analysen

Barnen har erbjudits rika möjligheter till varierande aktiviteter som utvecklar motoriken, skapat en förståelse för djur och natur samt ett hållbart samhälle. Det finns gott om möjlighet i vårt närsamhälle Järbo och Jäderfors.

Kunskapsnämndens mål 2015 under perspektivet EKONOMI

Verksamheterna anpassas till givna ekonomiska ramar.

Mål 15/16

- Verksamheten i Järbo och Jäderfors förskolor håller de givna ekonomiska ramarna.

Resultat

- Verksamheten i Järbo och Jäderfors gick med ett underskott på 50 000 kr under budgetåret 2015.
- Medarbetarna har fått kontinuerliga redovisningar av budgetläget under månaderna mars, april, maj, september, oktober, november och december.

Bedömning

- Det framgår ej i vilken grad målet uppfyllts
- Målet uppfyllt till viss del
- Målet uppfyllt i ganska hög grad
- Målet uppfyllt i hög grad
- **Målet uppfyllt i mycket hög grad**
- Målet helt uppfyllt

Analys

Underskottet i budgeten förklaras av behovet av resurspedagoger till barn i behov av stöd. Detta ekonomiska behov har inte justerats fullt ut från centralt håll.

En stor del av underskottet har kompenseras av vikarier med betydligt lägre löner än ordinarie medarbetare skulle haft. Detta sker ibland på bekostnad av den pedagogiska kvalitén i undervisningen.

Att informera medarbetarna om hur vi ligger till budgetmässigt ger ett handlingsutrymme som är positivt när det gäller att göra en del större och dyrare inköp till verksamheten.

Slutsatser av analysen

Det är lättare att hålla budget om vi har billiga vikarier inne i verksamheten, än när vi har behöriga medarbetare på plats.

Kunskapsnämndens mål 2015 under perspektivet OMVÄRLD

Verksamheterna inom kunskapsförvaltningens ansvarsområde präglas av respekt för alla människors lika värde.

I Järbo och Jäderfors förskolor

- genomsyras undervisningen av respekt för alla människors lika värde,
- finns fungerande trivselregler i varje barngrupp,
- finns fungerande spelregler i varje arbetslag.

Resultat

- De flesta barn använder stopphanden och tummen upp.
- Alla barn erbjuds aktiviteter där de får öva turtagande, lyssna på varandras åsikter, reda ut missuppfattningar med hjälp av vuxen och fundera på hur man gör om alla inte tycker och tänker lika.
- Trivselregler finns på alla äldre barns avdelningar.
- Spelregler finns i varje arbetslag.

Bedömning

- Det framgår ej i vilken grad målet uppfyllts
- Målet uppfyllt till viss del
- Målet uppfyllt i ganska hög grad
- **Målet uppfyllt i hög grad**
- Målet uppfyllt i mycket hög grad
- Målet helt uppfyllt

Analys

Vi genomför olika gruppstärkande aktiviteter. Vi och barnen delar upp oss i olika rum. Vi ser att leken kan fortsätta längre om det är färre barn och om en pedagog deltar.

På flera avdelningar förstärker vi språket med tecken, så att det blir ett naturligt inslag i vår vardagliga verksamhet, detta för att alla ska förstå och bli förstådda. Vi ser att många barn tar till sig tecken och tecknar olika ord.

Vi är närvarande och i dialog med barnen och bekräftat dem positivt. Vi använder oss av varandra som förebilder och tar vara på varandras olikheter och egenskaper. Vi framhäver barnens goda egenskaper och försöker sprida ett gott socialt samspel.

På avdelningarna med de yngsta barnen använder vi oss av Babblarna för att visa på olikheter, färg, utseende (form), röstläge. Eftersom Babblarna är populära använder vi oss av dessa i olika sammanhang.

Vuxna visar hänsyn mot varandra och mot barnen både i ord och i handlingar. I leken lär sig barnen att ta hänsyn gentemot kompisarna. Vuxna visar barnen respekt för deras åsikter och tankar. Vid måltiderna får barnen öva sig i att vänta på sin tur och lyssna på varandra. I leken får barnen lära sig dela med sig av sakerna.

Med de yngre barnen arbetar vi aktivt med "Stopphanden" när ett oönskat beteende har uppstått eller när något känns fel och på så vis visa vad man vill och inte vill.

För de äldre handlar det mer om att berätta och respektera varandras stopp. Vi agerar förebilder för barnen och har därför fått den respons vi ser. Barn gör som vi gör inte som vi säger!

När det gäller människors lika värde lånar vi bl.a. böcker från biblioteket och samtalar med barnen om det vi läst. Vi uppmuntrar alla barn att leka med olika material oavsett kön och ser att de ofta väljer aktiviteter utifrån icke traditionella könsroller. Vi diskuterar vad pojkar och flickor leker med eller vilka roller de har när de leker. Barnen har ofta kloka åsikter om detta och tycker att man ska få leka med vem man vill och vilka lekar man vill.

Vi pratar ofta om att det är bra att vara olika och att våra olikheter är en tillgång. Vi samtalar om barn i andra länder i t.ex. samlingar eller vid matsituationen. Dessa diskussioner påbörjas av barnen själva eller kan utmynna från någonting man läst.

När barn visar intresse fångar vi stunderna. Vi inspirerar barnen till att lära sig ord på olika språk och räknar och samtalar om vad olika saker heter i vardagen. Barn är nyfikna på andra länder och samtalar gärna om det.

Vi tillåter barn att vara ifred med sina tankar och känslor, kunna gå ifrån och vara själv om de känner för det. Det är viktigt att verkligen lyssna på barnen och på varandra, lyfta fram olikheter och att visa på att allas åsikter och tankar är viktiga, även respektera andras saker, lådor och hyllor.

Vi uppmärksammar barn på att de är förebilder för varandra. Många av barnen i gruppen talar om hur man ska lösa konflikter med kompisar. Vi hör även barnen "undervisa" varandra om hur man gör om någon inte lyssnar eller om hur man turas om i leken. Detta är svårare för de yngsta barnen i gruppen då de fortfarande är mycket i jaget, men våra äldre i gruppen är duktiga på att hjälpa oss pedagoger med att visa hur man kan göra.

Trivselregler är upprättade tillsammans med barnen. Det vi fokuserade på när vi gjorde reglerna var vad man fick göra. Reglerna sitter på väggen för att vi ska ha dem levande i vardagen. Vi pratar om reglerna tillsammans med barnen och vi alla har skrivit under dokumentet.

Om det uppstår konflikter så pratar vi om de gemensamma regler vi har.

Barnen är väl medvetna om dem, och accepterar då det vi kommit överens om. De får chans att reflektera och tänka omvänt. ”Skulle du vilja att någon gjorde så mot dig, hur skulle det kännas”?

Vi berättar för barnen att de har rätt att visa alla känslor men inte agera på ett sätt som skadar eller stör någon annan eller där man skadar sig själv. Några avdelningar har plockat ut ord från trivselreglerna och diskuterat ordets betydelse. Ett ord som har diskuterats flitigt är ”snäll”.

Vi upplever att barnen har ett trevligare bemötande mot varandra nu, än tidigare. Genom dagliga observationer ser vi att vårt värdegrundsarbete har gett resultat, vi har sått ett frö hos samtliga barn kring ämnet.

På några avdelningar har våra spelregler i arbetslaget fungerat bra under läsåret. Det känns som vi har lyft det som behövs till diskussion och arbetar för att hitta lösningar när saker inte fungerar. Vi har ”högt” i tak och ställer upp för varandra. Andra avdelningar har inte aktivt använt oss av det dokument där vi skrivit våra gemensamma spelregler och diskuterat vad det betyder i praktiken och vardagen.

Slutsatser av analysen

Vi ser att när barnen själva är delaktiga i besluten, tar de till sig på ett bättre sätt. Resultatet i barngruppen är svårt att se då vi nu lägger en grund i arbetet. I barngruppen har vi många barn i yngre åldrar som befinner sig i egocentriska stadiet vilket leder till att de har svårt att sätta in sig i andras situationer. Att ha trivselregler i barngrupperna har gett ett mer positivt klimat. Att ha spelregler i arbetslaget underlättar när det ”kör ihop sig” i kommunikationen.

Bilaga 1 Plan för det systematiska kvalitetsarbetet

Systematiskt kvalitetsarbete - uppföljning av undervisningen

	Normer och värden	Utveckling och lärande	Barns inflytande	Hållbar samhällsutveckling	Omvärld
Augusti					Spelregler Normer
September	Trivselregler	Språk			Trivselregler Lek
Oktober	Lek på gården	NTA	Delaktighet och barnråd		
November	Barn-intervjuer	Matematik			Normer
December		Gården		Hållbar livsstil Dagsrytm	Attityder och värderingar
Januari		Språk	Delaktighet och barnråd		Lek
Februari					
Mars		Gården	Delaktighet och barnråd		Normer
April	Barn-intervjuer	Matematik		Hållbar livsstil Dagsrytm	Lek
Maj	Lek på gården	Språk	Delaktighet och barnråd		Attityder och värderingar

Systematiskt kvalitetsarbete - uppföljning av utbildningen

	Förskola och hem	Samverkan med förskoleklass, skola och fritidshem	Uppföljning, utvärdering och utveckling	Förskolechefens ansvar
Augusti	Inskolning		PUD - arbetsplan utformas	
September	Föräldramöte	Språksamtal		
Oktober	Uppf. insk. Föräldraråd		PUD - uppföljning	
November	Utvecklings-samtal			Pedagogisk ledare
December				
Januari			PUD - uppföljning	Kartläggningsmetoder Språkverktyg
Februari				
Mars	Föräldraråd	Språksamtal	PUD - uppföljning	
April	Utvecklings-samtal	Överlämnings-möten		
Maj		Överlämnings-möten	PUD - utvärdering utifrån uppföljningar	Pedagogisk ledare
Juni		Överskolning		

Systematiskt kvalitetsarbete - uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete samt ekonomiska förutsättningar

	Medarbetare	Ekonomi
Augusti	Spelregler i arbetslaget	
September	Medarbetarsamtal	Ekonomisk information
Oktober	Barnkonferens Skydds rond	Ekonomisk information
November		Ekonomisk information
December	Uppföljningssamtal Språkverktyg	Ekonomisk information
Januari	Uppföljningssamtal Språkverktyg	
Februari	Månadssamtal	
Mars	Månadssamtal Barnkonferens Skydds rond	Ekonomisk information
April	Arbetsutvärdering	Ekonomisk information
Maj		Ekonomisk information

Bilaga 2 Plan för mötesorganisationen

Möte	Datum och tid	Ansvarig	Syfte
LOK-gruppen (Lokala Kvalitetsutvecklare)	Datum enligt agendan kl. 8.30-13	Förskolechef	Arbete med dokument, uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet, pedagogiska diskussioner m.m.
APT (alla medarbetare)	Datum enligt agendan kl. 17-19 eller på PU-dagar	Förskolechef	Möten då det systematiska arbetsmiljöarbetet genomsyrar agendan.
VHT (arbetslagen)	Datum enligt agendan kl. 17-19 (kan vara längre, men överenskoms då i arbetslaget)	LOKare	Verksamhetsplaneringar, uppföljningar, information, pedagogiska diskussioner m.m.
Medarbetarsamtal	Klart 30/9	Förskolechef och medarbetare	Samtal inför verksamhetsåret då mål sätts upp för medarbetaren. Ömsidiga överenskommelser mellan medarbetare och chef.
Uppföljningssamtal, ca 30 min.	December/januari, klart 30/1	Förskolechef och medarbetare	Uppföljning mellan chef och medarbetare hur arbetet går med det som överenskoms vid medarbetarsamtalet.
Lönesamtal	Klart 30/4 (med reservation för lönerrevisionens arbete).	Förskolechef och medarbetare	Samtal om verksamhetsåret. Uppföljning och värdering av arbetet med de mål som överenskoms vid höstens medarbetarsamtal.
Arbetsgrupper (alla medarbetare)	Måndagar kl 9-10.30	LOKare eller annan	Forum för dialog som leder till utveckling av verksamheten.
Månadssamtal	Samtal på max 30 minuter med varje medarbetare med förbestämt innehåll.	Förskolechef och medarbetare	Samtal om arbetsmiljö, om vardagsarbete, om nästkommande termin. Även andra frågor kan lyftas.
Föräldramöte (alla medarbetare)	En gång per termin	Förskolechef på höstterminen Medarbetare på vårterminen	Information om verksamheten. Möjlighet för vårdnadshavare att diskutera verksamheten.
Föräldraråd	En gång per termin, datum enligt agendan.	Förskolechef och medarbetare	Möjlighet för vårdnadshavare att diskutera aktuella frågor i verksamheten.
Julavslutning (alla medarbetare)	Datum enligt agendan, 3 tim.	Förskolechef och medarbetare	Avslutning på terminen. Tack för utfört arbete och önskan om en skön julleddighet. Personalvårdande aktivitet.
Sommaravslutning (alla medarbetare)	Datum enligt agendan, 3 tim.	Förskolechef och medarbetare	Avslutning av verksamhetsåret. Tack för året som gått och önskan om en skön sommarledighet. Personalvårdande aktivitet.

Bilaga 3 Plan för kompetensutveckling

Fortbildning	Datum	Plats	Deltagare
Skolutvecklingsprogram	12 aug kl. 8, 10, 14	Folkets hus	Så många som möjligt
Föreläsning m Ewa Szamborska "Hur gör du själv då?"	16 sep kl. 17-19	Folkets hus	Hälften av alla medarbetare eller alla
Föreläsning m Ewa Szamborska "Hur gör du själv då?"	22 sep kl. 17-19	Folkets hus	Hälften av alla medarbetare eller alla
Fortbildning Lokala Lärarutbildare	14 okt heldag	Högskolan i Gävle	LLU:are, fskch
Föreläsning "Barns lek" Margareta Öhman	22 okt kl.17.30– 19.30	Folkets hus	Samtliga medarbetare
NTA ljud	5 okt kl. 9-16	Kunskapskontoret	En per äldre barns avd.
AKK	Vt 16	Kunskapskontoret	En medarbetare
Pedagogiskt café "Att undervisa barn i förskolan"	23 nov kl. 18-20	Norrsätraskolans matsal	Samtliga medarbetare
Pedagogiskt café "Att undervisa barn i förskolan"	18 jan kl. 18- 20	Norrsätraskolans matsal	Samtliga medarbetare
Lärplattennätverk	1 sep, 3 nov, 8 dec, 12 jan, 2 feb, 1 mar, 5 april, 3 maj	Bessemerskolan	Fyra medarbetare
Lärplatte-café, nybörjare	8 sep	Bessemerskolan	Alla som vill
Office 365	Under hösten 2015		Samtliga medarbetare
Stress	PUD 21	Bygdegården	Samtliga medarbetare
Arbetsmiljöutbildning	4/11 kl. 13- 16		Skyddsombud, förskolechef